

**Секретаріат Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини**

28.10.2016 №1717/18/10-16

На № 2-1875/16-См від 07.09.2016

Щодо надання інформації

Згідно з листом керівника Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 07.09.2016 №2-1875/16-См щодо надання інформації для формування альтернативного звіту щодо виконання органами влади Плану дій щодо реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, Міністерство культури України надає відповідну інформацію у додатку.

Додаток: згадане на ___ арк.

Заступник Міністра

Т.В. Мазур

Інформація
щодо виконання Міністерством культури України
Плану дій щодо реалізації Національної стратегії
у сфері прав людини на період до 2020 року

До підпункту 8 пункту 87

У межах визначених повноважень Мінкультури та державними закладами культури (бібліотеки, музеї, музичні установи тощо) постійно здійснюється робота, спрямована на формування толерантності в українському суспільстві та попередження дискримінації за етнічною, расовою, мовною та релігійною ознаками.

Вагому роботу у цьому напрямі здійснюють публічні бібліотеки. Вся інформаційно-просвітницька діяльність бібліотек спрямована на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв і традицій представників різних національностей та протидію дискримінації шляхом поширення знань, доступності і відкритості бібліотек для усіх верств населення.

Правилами користування бібліотек передбачено рівні права громадян на бібліотечне обслуговування незалежно від статі, національності, соціального статусу, політичних та релігійних переконань, місця проживання, а також ряд пільг для осіб, які потребують додаткового захисту.

Впродовж **вересня 2016 р.** бібліотеками було підготовлено ряд заходів, зокрема:

Національною історичною бібліотекою України організовано книжкові виставки:

- «Рік англійської мови в Україні»;
- «Права людини»;
- «Класики англійської та американської літератури»;
- "Україна–Греція: від античності до сучасності". Діалог культур.

Національною бібліотекою України для дітей проведено:

- «Тиждень культури Італії» за участі Італійського інституту культури в Києві;
- «День знань у країнах Європи» (інформаційна година);
- «Мелодійна мова Європи» (літературний круїз).

Національною Парламентською бібліотекою України:

На виконання Указу Президента України від 13.10.2015 №580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2015-2020 роки» та з метою виховання громадянина-патріота України,

утвердження любові до Батьківщини, духовності, моральності, шанобливого ставлення до національних надбань Українського народу та інших етносів багатонаціональної України у загальному читальному залі №1 експонується постійно діюча тематична виставка «Патріотичне виховання молоді».

У бібліотеці відбувся **круглий стіл** на тему «Українська література Словаччини і знайомство з нею в Україні» за участі Івана Яцканина (м. Пряшів, Словаччина) - голови спілки українських письменників Словаччини, головного редактора літературного журналу «Дукля» (Словаччина) та українського дитячого журналу «Веселка», письменника і перекладача, лауреата премій імені Івана Франка (Словаччина), імені Григорія Сковороди, імені Дмитра Нитченка, імені Олени Пчілки, Міжнародної літературної премії імені Миколи Гоголя. Під час заходу експонувалися книжкові виставки: «Книги українських письменників і поетів Словаччини у фондах НПБУ» та «Книги українських авторів Словаччини».

26-27 вересня відбувся семінар Європейського центру з питань меншин (м. Фленсбург, Німеччина) на тему: «Поєднання різних підходів до забезпечення рівності та недискримінації» у рамках Програми Східного партнерства ЄЦПМ «Національні меншини та етнополітичні питання: Білорусь-Молдова-Україна».

Музейними закладами України впродовж **вересня** 2016 р. було проведено ряд заходів, спрямованих на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв і традицій представників різних національностей та протидію ксенофобії, расовій та етнічній дискримінації в українському суспільстві, а саме:

Національним музеєм Тараса Шевченка:

13 вересня – відкрито виставку живопису китайських художників, членів Асоціації художників Китаю, «Тисячолітня мудрість душі»;

16 вересня – проведено лекцію хорватського історика Бориса Будена «Громадянське суспільство в ситуації постфашизму» (в рамках виставки Євгенії Белорусець «Перемоги переможених»;

22 вересня – організовано дводенний семінар для музейників «Конструювання нараційних музеїв на прикладі Музею історії польських євреїв POLIN»;

26 вересня – проведено відкриття виставки Артура Яворського «Майстри польського малярства на зламі XX-XXI століть» (живопис).

Національним музеєм «Меморіал жертв Голодомору

23 вересня – організовано презентацію авторського мистецького

проекту Ростислава Бортника (Австрія) «163. Одна людина – одна зернина».

Національним музеєм історії України

29 вересня - проведено лекцію доктора Корі Стріт, освітньої директорки фонду Шоа Університету Південної Каліфорнії на тему: "Особисті спогади та шкільний урок - конфлікт пам'яті чи олюднення історії?" (можливості освітньої платформи IWitness для українських педагогів-істориків (Національний музей історії України, вул. Володимирська, 2, м. Київ).

Національним музеєм літератури України

19 вересня - організовано урочисте закриття виставки «Скарби нації. Майстри України та діаспори до 25-річчя Незалежності України», організованої спільно з Національною Радою жінок України та Товариством зв'язків з українцями за межами України «Україна-Світ»;

Національним художнім музеєм України

23 вересня – проведено семінар, присвячений складним сторінкам європейської історії за сприяння Українського центру розвитку музейної справи, за підтримки Goethe-Institut Ukraine. В межах семінару відбулися лекції на теми:

- «Приклади партисипації в музеях Німеччини» (Проф. Аксель Клаусмайер, директор Меморіального комплексу Берлінська стіна (Німеччина, Берлін);

- «Денацифікація та пам'ять. Що залишається на місці концтабору? Приклад Флоссенбурга» (Д-р Йорг Скрібеляйт, директор Меморіального комплексу «Концентраційний табір» (Німеччина, Флоссенбург).

Впродовж **жовтня 2016 р.** бібліотеками було підготовлено ряд заходів, зокрема:

Національною історичною бібліотекою України організовано книжкові виставки:

- «Рік англійської мови в Україні»;
- «Україна в книгах та думках» (присвячена українським емігрантам Канади);
- «Репресована інтелігенція України» (до 140-річчя від дня народження С. Єфремова).

Національною бібліотекою України для юнацтва проведено:

- інтерактивні уроки «Ксенофобія: серйозний погляд». Урок представлено також в інтерактивній формі (адреса доступу: <http://www.slideshare.net/lib4uth/ss-2736942>);
- презентацію комплексного інформаційного ресурсу «Куди звернутися, якщо...». Ресурс представлено також в інтерактивній формі (адреса доступу: <http://help.4uth.gov.ua/>);
- оновлення рубрик в проекті «Зона правової інформації» (адреса доступу: http://www.4uth.gov.ua/news/events/zona_prava.html).

В межах заходів «Пізнавайте світ разом з нами» підготовлено:

- віртуальну подорож «Річ Посполита Польська; м. Вроцлав – Всесвітня столиця книги 2016 року»;
- мультимедійну програму «It is interesting to know. Great Britain».

В межах заходів «Популяризація культури, історії та сучасності зарубіжних країн» організовано:

- книжкову виставку «Багатомовна Європа. До Європейського дня мов» (23-30 вересня).

В межах проекту «Все про Європу в бібліотеках» спільно з Українською Бібліотечною Асоціацією (УБА) створено:

- інформаційний інтерактив «Європейські кияни, київські європейці».

Постійно впродовж року проводяться:

- тренінги консультативно-психологічної служби: «Расизм і ксенофобія в Україні: реальність чи вигадки?»;
- інформаційні бесіди «Виховання толерантності як ефективної протидії ксенофобії та расизму».

Організовано постійно діючі рубрики: «Україна проти ксенофобії», «Походження расизму», «Сутність та причини ксенофобії» у систематичній картотеці саттей (СКС) із щоденним доповненням новою інформацією та веббібліографічний інформаційний список «Ксенофобії НІ!».

Національною Парламентською бібліотекою України

підготовлено книжкову виставку, присвячену 75-м роковинам трагедії Бабиного Яру.

На виконання Указу Президента України від 13.10.2015 №580 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2015-2020 роки» та з метою виховання громадянина-патріота України, утвердження любові до Батьківщини, духовності, моральності, шанобливого ставлення до національних надбань Українського народу та інших етносів багатонаціональної України у загальному читальному залі №1 експонується постійно діюча тематична виставка «Патріотичне виховання молоді».

Музейними закладами України впродовж **жовтня** 2016 р. було проведено ряд заходів, спрямованих на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв і традицій представників різних національностей та протидію ксенофобії, расовій та етнічній дискримінації в українському суспільстві, а саме:

Національним музеєм Тараса Шевченка

24 жовтня – проведено навчальний семінар-дослідження з питань ролі культурної спадщини в сучасному розвиненому суспільстві. Організатори: Міністерство культури України, Український центр культурних досліджень, Центр розвитку «Демократія через культуру» і Програма ЄС-Східного партнерства «Культура і креативність» (за участі представників Франції, Грузії, Вірменії, Молдови та Білорусії);

31 жовтня – організовано відкриття виставки дитячих робіт «Україна-Румунія очима дітей із зони АТО».

Національним музеєм літератури України

11 жовтня - проведено художню виставку «Мистецький діалог Китаю і Європи. Виставки в Україні». Мистецька експозиція презентує роботи китайських художників: Лю Дзюйде, Го Джень Інъ, Цуй Хонг, Фан Ібінъ, Лян Ши Дзюнь, Цзян Пей, Сюе Дао, Лі Бі Дзюнь, Цуй Шу Ій;

17 жовтня - організовано урочистий захід, присвячений вшануванню пам'яті генія естонської та світової літератури Фрідеберта Тугласа (1886 - 1971), спільно з ГО «Українська Ініціатива». Участь у заході взяли гості з Естонії, Посольство Республіки Естонія в Україні, Естонське земляцтво ім. В. Кирвела.

Національним музеєм історії України у Другій світовій війні

4 жовтня - проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Геноцид ромів України в період Другої світової війни: вивчення, викладання, комеморація».

Національним науково-дослідним реставраційним центром України

20 жовтня – відкрито виставку «Живопис і графіка Азії», в рамках довгострокового виставкового проекту «Ars longa: реставрація та реставратори» започаткований Національним науково-дослідним реставраційним центром України та Національним музеєм мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків.

До підпункту 1 пункту 112

Міністерством культури України для підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері міжнаціональних відносин та захисту прав національних меншин були запроваджені дії щодо удосконалення його структури. Зокрема, наказом Міністерства культури України від 19.07.2016 № 468/0/17-16 затверджено нову структуру, а з 1 серпня 2016 року введено в дію новий штатний розпис міністерства (наказ від 01.08.2016 № 483/0/17-16).

Як результат, у складі Департаменту у справах релігій та національностей було утворено новий структурний підрозділ з проблематики національних меншин. Відтак, реалізацію державної політики у сфері міжнаціональних відносин та захисту прав національних меншин на сьогодні здійснюють відділ взаємодії з національними спільнотами та закордонними українцями (5 штатних одиниць) та відділ інформаційно-аналітичної роботи та міжнародного співробітництва з питань національностей (5 штатних одиниць).

До підпункту 3 пункту 112

19 вересня ц.р. в Міністерстві культури під керівництвом директора Департаменту у справах релігій та національностей Андрія Юраша відбулась робоча зустріч фахівців Міністерства з представниками громадських інституцій національно-культурних товариств і організацій та народним депутатом України Іриною Подоляк.

Мета зустрічі – обговорення ініційованого групою народних депутатів на чолі з Іриною Подоляк проекту Закону України «Про національні меншини та про порядок застосування мов національних меншин та регіональних (міноритарних мов)» (попередня назва).

За результатами обговорення було прийнято рішення консолідувати зусилля та спільно із залученням представників громадських інституцій національно-культурних товариств та організацій, продовжувати працювати над розробкою необхідного законодавства у сфері етнонаціональної політики України та створенням ефективних механізмів забезпечення та захисту прав національних меншин.

До підпункту 10 пункту 112

30 вересня, за ініціативи Міністерства культури України, у ДП «Кримський дім» відбулося засідання експертного круглого столу «Законодавче забезпечення прав корінних народів в Україні», за участю народних депутатів, представників виконавчої влади, провідних експертів з питань етнополітики та представників громадських організацій, які опікуються цією проблематикою.

Основною темою зустрічі стало обговорення та визначення шляхів розробки законодавчої бази про корінні народи України, а також визначення

шляхів і способів співпраці органів державної виконавчої влади з експертним співтовариством із цієї тематики.

За підсумками обговорення учасники засідання вирішили консолідувати спільні зусилля на аналізі попередніх напрацювань та розробці законопроектів, в яких будуть максимально враховані пропозиції щодо дотримання прав, свобод та інтересів корінних народів України.

На сьогодні із залученням народних депутатів, представників виконавчої влади, провідних експертів з питань етнополітики та представників громадських організацій, які опікуються цією проблематикою, ведеться робота щодо розробки рамкового законопроекту, який врегулює статус корінних народів України та законопроекту «Про статус кримськотатарського народу».

До підпункту 2 пункту 113

5 жовтня ц.р. Комітетом Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин були проведені комітетські слухання на тему: «Стан реалізації Стратегії захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 року». Від Мінкультури участь у комітетських слуханнях брав директор Департаменту у справах релігій та національностей А.В. Юраш.

19 жовтня ц.р. представники Мінкультури брали участь у засіданні Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, на якому, зокрема, відбувалося обговорення проекту рекомендацій комітетських слухань на тему: «Стан реалізації Стратегії захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 року».

До підпунктів 2-6 пункту 115

Серед основних завдань Національної суспільної телерадіокомпанії України визначено сприяння розвитку мов і культур національних меншин та сприяння якнайповнішому задоволенню інформаційних, культурних та освітніх потреб населення України, у тому числі шляхом створення та поширення програм для національних меншин (стаття 4 Закону).

8 грудня 2015 року Верховною Радою України було прийнято Закон України № 856 «Про систему іномовлення України». Закон створює правові основи організації та визначає завдання і функції державного іномовлення України, засади діяльності суб'єктів державного іномовлення з метою захисту національних інтересів України за кордоном, формування та підтримання позитивного іміджу України у світі шляхом оперативного, об'єктивного інформування про події в Україні, офіційну внутрішню і

зовнішню політику та позицію держави, діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

У статті 6 Закону зазначено, що серед основних завдань державного іномовлення України є сприяння розвитку мов і культур національних меншин.

17 вересня 2015 року Державним комітетом телебачення і радіомовлення України було видано наказ № 225 «Про заходи щодо збереження державними телерадіокомпаніями мовлення для задоволення інформаційних потреб національних меншин та осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях».

За цим наказом генеральним директорам – головам комісій з реорганізації Житомирської, Закарпатської, Одеської, Чернівецької обласних державних телерадіокомпаній наказано вжити заходів щодо задоволення інформаційних потреб національних меншин шляхом створення та розповсюдження телерадіопрограм і передач відповідними мовами національних меншин згідно з контрактами на виробництво і трансляцію теле- та радіопрограм, укладеними у 2015 році.

Що стосується практичних заходів із забезпечення права національних меншин на отримання і поширення інформації рідною мовою, то Українською державою продовжувався випуск книг та брошур мовами національних меншин та видань мовами національних меншин у рамках програми «Українська книга». Державним замовником за програмою «Українська книга» є Державний комітет телебачення і радіомовлення України.

За програмою «Українська книга» у 2009 році мовою національних меншин було випущено 5 видань, у 2011 році – 3, у 2012 році – 12, у 2013 році – 10, у 2014 році – 5, у 2015 році – 5.

Водночас, Україною за державного фінансового сприяння продовжувався випуск газет для національних меншин – вірменської «Арагац», кримськотатарської «Голос Криму», польської «Дзеннік Кийовські», єврейської «Єврейські вісті», румунської «Конкордія» та болгарської «Роден край».

Відповідно до статутів газет їх випуск здійснюється редакцією, яка є самостійною юридичною особою. Редакції газет забезпечують виробничо-господарську діяльність на умовах економічної самостійності та господарського розрахунку, з частковим покриттям витрат за рахунок коштів державного бюджету та спонсорських внесків у порядку, передбаченому чинним законодавством України.

Починаючи з 2011 року, одним із співзасновників цих газет є Міністерство культури України. Щорічно у Державному бюджеті України Міністерству культури України на випуск цих газет спрямовуються кошти за бюджетною програмою 1801300 «Фінансова підтримка друкованих

періодичних видань культурологічного напрямку, газет мовами національних меншин, фінансова підтримка гастрольної діяльності вітчизняних виконавців».

Протягом 2009-2015 років також продовжувався випуск періодичних і продовжуваних видань, що виходили вірменською, казахською, кримськотатарською, німецькою, польською, російською, румунською, угорською та іншими національними мовами.

До підпункту 1 пункту 116

На сьогодні залишається чинною постанова Кабінету Міністрів України від 4 червня 2014 року № 195, відповідно до якої було утворено консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України – Раду міжнаціональної злагоди, до складу якого входять представники органів центральної виконавчої влади, громадських об'єднань національних меншин, науковці.

Серед основних завдань Ради: сприяння забезпеченню координації дій органів виконавчої влади з питань державної етнонаціональної політики, захисту прав національних меншин і корінних народів; підготовка пропозицій щодо формування та реалізації державної етнонаціональної політики, спрямованої на дотримання прав національних меншин і корінних народів, збереження міжнаціональної злагоди в українському суспільстві, недопущення виникнення міжнаціональних конфліктів, проявів дискримінації за расовою, національною, мовною та релігійною ознаками; удосконалення законодавства з відповідних питань.

Разом з тим, інформуємо, що з метою забезпечення координації дій між органами виконавчої влади та громадськими організаціями ромів з питань інтеграції ромської національної меншини в українське суспільство та здійснення моніторингу виконання плану заходів щодо реалізації Стратегії захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 року постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2015 р. № 993 було утворено Міжвідомчу робочу групу з питань виконання плану заходів щодо реалізації Стратегії захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 року.

27 липня 2016 року постановою Кабінету Міністрів України № 475 до зазначеної постанови були внесені зміни. Внесення змін було обґрунтовано необхідністю приведення посадового складу Міжвідомчої робочої групи у відповідність з огляду на зміни, що відбулися у складі Кабінету Міністрів України та структурі Міністерства культури України.

Протягом серпня-вересня ц.р. Мінкультури здійснювалася робота щодо формування персонального складу Міжвідомчої робочої групи. По завершенню роботи, наприкінці вересня ц.р. Мінкультури звернулося до Кабінету Міністрів України з пропозицією про проведення найближчим

часом першого засідання Міжвідомчої робочої групи. Станом на сьогодні зазначене питання перебуває на розгляді Кабінету Міністрів України.

До підпункту 2 пункту 116

Питання про перегляд Стратегії захисту та інтеграції в українське суспільство ромської національної меншини на період до 2020 року, зокрема, в частині права ромів на працю, охорону здоров'я, освіти та житло, Мінкультури планує внести на обговорення на одному із найближчих засідань Міжвідомчої робочої групи.